

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1240/2497

อัยการศาลทหารกรุงเทพฯ โจทก์ ร้อยโทพงศ์ศักดิ์ เพทาวณิช จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 79, พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 80, พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2477 มาตรา 85, คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ 130/11560 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2493 ป.วิ.อ. มาตรา 15, ป.วิ.พ. มาตรา 243, ป.วิ.พ. มาตรา 247, พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 85

## ย่อ / หลักกฎหมาย

คำสั่งที่ปลัดกระทรวงกลาโหมลงนามแต่งตั้งอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ โดยวิธีคำสั่งรัฐมนตรีนั้นเป็นคำสั่งรัฐมนตรีตั้ง หาใช่ปลัดกระทรวงตั้งไม่ จึงชอบด้วย พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร ม. 79 เมื่ออัยการศาลทหารกรุงเทพฯเป็นพยานในคดีใด ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตาม พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหารมาตรา 85(2) อัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ จึงมีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์ฟ้องคดีนั้นได้ หาขัดต่อ พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร ม.80 ไม่ ศาลฎีกามีอำนาจยกคำพิพากษาศาลทหารกลางแล้วให้ศาลทหารกลางวินิจฉัยข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงต่อไป แล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการตาม

## คำพิพากษา

คดีนี้ โจทก์ ฟ้องว่าจำเลยเป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการสังกัดสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ใช้อำนาจหน้าที่ทางทุจริตเรียกรับสินบนอันเป็นการกระทำผิดหลายบทหลายกระทงต่างกรรมต่างวาระกัน ขอให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๒๗, ๑๓๗, ๑๓๘, ๑๔๒, ๗๑, พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) ม.๓ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๓ จำเลยปฏิเสธและตัดฟ้องว่า ๑. ฟ้องโจทก์ข้อ ๒ ไม่ระบุวันกระทำความผิดและรายละเอียดแห่งข้อหา เป็นฟ้องเคลือบคลุม ๒. การสอบสวนมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับทหารว่าด้วย ระเบียบจัดการทางคดี ถือว่ามีได้มีการสอบสวน เฉพาะฟ้องข้อ ๓ และข้อ ๔ จำเลยมิได้ถูกสอบสวน ๓. เฉพาะอัยการโจทก์เท่านั้น มีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์ตาม พ.ร.บ.ธรรมนูญศาล ม.๘๐ อัยการผู้ช่วยหรือผู้อื่นหาอำนาจไม่ ๔. คดีนี้ เป็นคดีปะปนพลเรือนร่วมกระทำความผิด ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ๕. คำสั่งแต่งตั้งอัยการผู้ช่วยเป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลทหารกรุงเทพฯ ฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยมีความผิด ๒ กระทง คือ ๑. ฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับสินบนตามกฎหมายลักษณะอาญา ม.๑๓๘ วรรคแรกให้จำคุก ๑ ปี ๖ เดือน ๒. ฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการที่ไม่ควรกระทำตามกฎหมายลักษณะอาญา ม.๑๔๒ วรรคแรก ให้จำคุก ๔ เดือน รวม ๒ กระทงจำคุก ๑ ปี ๑๐ เดือน ข้อตัดฟ้องของจำเลยฟังไม่ขึ้น โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญา ม.๑๓๘ วรรค ๒ ฐานฝ่าฝืนกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา ม.๑๒๗ และกำหนดโทษให้หนักสมกับความผิด จำเลยอุทธรณ์ให้ยกฟ้องโจทก์ ศาลทหารกลางวินิจฉัยว่า คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๑๓๐/๑๑๕๖๐ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๙๓ ซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหมลงนามแต่งตั้งนายตรุณ(ร้อยเอกตรุณ พันธพิท) เป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ โดยวิธีคำสั่งรัฐมนตรีนั้นไม่ชอบด้วย พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร ม.๗๕ ผู้รับแต่งตั้งจึงไม่ใช่อัยการผู้ช่วยฯ

ร้อยเอกดรณ จึงไม่มีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์กระบวนดำเนินการคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งแต่งตั้งโดยวิธีรับคำสั่งรัฐมนตรีนั้นจะอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.จัดระเบียบป้องกันอาณาจักร พ.ศ.๒๔๙๐ ม.๕ วรรค ๒ ก็ไม่ได้เพราะมิใช่ทำการแทน ข้อตัดฟ้องของจำเลยข้อ ๓ และ ๕ ฟังขึ้นจึงไม่ต้องวินิจฉัยข้อตัดฟ้องอื่นของจำเลยตลอดจนเนื้อเรื่องแห่งการกระทำผิดต่อไป พินิจพิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดีนี้ เห็นว่า จำเลยก็แถลงรับว่าร้อยเอกดรณ พันธุ์พิก มีตำแหน่งเป็นอัยการผู้ช่วย ศาลทหารกรุงเทพฯ อยู่แล้ว จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งแต่งตั้งร้อยเอกดรณเป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ อยู่แล้วจึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งแต่งตั้งร้อยเอกดรณเป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ นั้นชอบหรือไม่ชอบประการใดอีก เมื่อร้อยเอกดรณเป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ จึงลงชื่อเป็นโจทก์แทนได้ ทั้งนี้เพราะพันธุธรสุนทรอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ได้เป็นพยานในคดีนี้ ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตาม พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหาร ม.๘๕(๒) ข้อตัดฟ้องของจำเลยข้อ ๓ และ ๕ ฟังไม่ขึ้น จึงเห็นควรวินิจฉัยข้อตัดฟ้องอื่น ของจำเลยเพื่อนำไปสู่เนื้อเรื่องแห่งการกระทำผิดต่อไป โจทก์และผู้มีอำนาจตั้งกรรมการศาลทหารฎีกาต่อมา ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้มีปัญหาในข้อกฎหมายว่า คำสั่งกระทรวงกลาโหม ๑๓๐/๑๑๕๖๐ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๙๓ นั้น จะชอบด้วย พ.ร.บ.พระธรรมนูญศาลทหารมาตรา ๗๙ หรือไม่ พระธรรมนูญศาลทหารมาตรา ๗๙ บัญญัติว่า " รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะตั้งผู้ช่วยอัยการทหารสำหรับให้ช่วยในหน้าที่อัยการนั้นก็ได้ " คำสั่งแต่งตั้งนายดรณ พันธุ์พิก (ร้อยเอกดรณ พันธุ์พิก) มีข้อความดังนี้ คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ ๑๓๐/๑๑๕๖๐ เรื่องให้ข้าราชการรับราชการ----- ให้ข้าราชการรับราชการดังต่อไปนี้ ฯลฯ ฯลฯ เรื่องให้ข้าราชการรับราชการ----- ให้ข้าราชการดังต่อไปนี้รับราชการ ฯลฯ ฯลฯ ๓. นายดรณ พันธุ์พิก ผู้ช่วยอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ธน ๑ เป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ ธน.๑ ฯลฯ ฯลฯ ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้ สืบณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๙๓ รับคำสั่งรัฐมนตรีฯ (ลงชื่อ) พล.อ.หลวงเสนานรงค์ ปลัดกระทรวงกลาโหม ศาลฎีกาได้พิเคราะห์คำสั่งฉบับนี้ โดยตลอดแล้วเห็นว่าเป็นคำสั่งรัฐมนตรีตั้งนายดรณ พันธุ์พิก (ร้อยเอกดรณ พันธุ์พิก) ผู้ช่วยอัยการศาลทหารกรุงเทพฯ ธน.๑ เป็นอัยการผู้ช่วยศาลทหารกรุงเทพฯ ธน.๑ หาใช่ปลัดกระทรวงตั้งไม่ การที่ปลัดกระทรวงเป็นผู้ลงนามนั้น ก็เป็นแต่เพียงผู้ได้รับคำสั่งให้ประกาศการแต่งตั้งเท่านั้น และทั้งตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวงกรม พ.ศ.๒๔๙๕ วรรค ๒ มาตรา ๗ วรรค ๒ ก็บัญญัติว่า " ราชการกระทรวงกลาโหมเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่มีอยู่ " การที่ได้ปฏิบัตินี้ก็ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่มีอยู่ไม่ขัดต่อพระธรรมนูญศาลทหารมาตรา ๗๙ และเพราะเหตุพันธุธรสุนทร อัยการศาลทหารกรุงเทพฯ เป็นพยานในคดีนี้ ซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นโจทก์ตามพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหารมาตรา ๘๕(๒) นายดรณ พันธุ์พิกจึงมีอำนาจลงชื่อเป็นโจทก์ฟ้องคดีนี้ได้ ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหารมาตรา ๘๐ พินิจพิเคราะห์คำพิพากษาศาลทหารกลาง ให้ศาลทหารกลางวินิจฉัยข้อกฎหมายอื่นและข้อเท็จจริงในท้องสำนวนต่อไป แล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการความ

## องค์คณะ

ทรงนิติกรณ์ · เลขาณิษธรรมวิทักษ์ · ขวน สิงหลกะ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1240/2497>